No. 222

1835

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- Nieuws- COURANT en Wetenschappelijk Blad.

Vrijdag 18 September.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT

Breda. — Gisteren is vorst *Leopold*, van den markies *de Chasteler* en den generaal *Hanna de Steenhuyse* vergezeld, naar het kamp van Beverlo vertrokken, om de troepen die thans in hetzelve gelegerd zijn, in oogenschouw te nemen.

— De belgische senaat welke tegen den 15den ter beraadslaging opgeroepen was, heeft zich gisteren niet in genoegzaam aantal leden bevonden, om zitting te kunnen houden.

— Gisteren morgen heeft te Brussel de opening van de tentoonstelling der voorwerpen van nationale nijverheid plaats gehad. De burgemeester van Brussel, *Rouppe*, heeft te dier gelegenheid aan den minister van binnenlandsche zaken, *de Theux*, welke nevens de andere ministers daar tegenwoordig was, eene aanspraak gedaan. Na de plegtigheid der opening werd het publiek toegelaten, en was de toeloop van nieuwsgierigen al dadelijk buitengemeen groot; volgens den *Courrier* merkte men onder dezelve een groot aantal vreemdelingen op.

— Volgens den *Messager de Gand*, zouden de Gentsche katoenfabriekanten, na de wijze waarop deze maal wederom de voordragt in hun belang in de kamer van vertegenwoordigers op niets uitgeloopen is, besloten hebben, geene verdere pogingen bij het bewind meer te doen, noch in het vervolg bij hetzelve eenige bescherming of ondersteuning zoeken.

— Te Antwerpen waren heden (15 *September*) genoteerd: Belg 100¼; O. Metall. 102½; Sp. Perpet. 30¾ 31½ 30¾; Leening 1834, 37½, ¾, ⅞; Cortes 27⅝, 28¼, 27¾; Uitgest. 12⅝, ¾, ½; Nap. dent. 91; Sicil. 93¼; Rom. L. 100; Fl. te Antw. 97; Braz. 85½.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 14den September.

Volgens de *Gazette de France* heeft de Spaansche gezant gisteren van zijn gouvernement den stelligen last bekomen, om bij het Fransch bestuur op eene openbare en klaarblijkelijke tusschenkomst aan te dringen. De koningin-regentes zoude het antwoord op dit voorstel afwachten, alvorens een nader besluit te nemen.

In het *Journal des Débats* leest men:

» Wij hebben tijdingen uit Madrid tot den 5den dezer, waarin geen melding gemaakt wordt van de beweging, waardoor de koningin-regentes genoodzaakt zoude zijn het ministerie te veranderen. Men lag ieder oogenblik den heer *Mendizabal* te gemoet, en de minister van binnenlandsche zaken, *de la Rica Herrera*, was van St. Ildefonso in de hoofdstad aangekomen. De afkondiging van het ernstig manifest tegen de provinciale junta's en de bewegingen op onderscheidene plaatsen, hebben te Madrid tot geene ongeregeldheden aanleiding gegeven, ofschoon men daarvoor bedacht was, en alle maatregelen had genomen om de koninklijke drukkerij te beschermen.

» Terwijl het alzoo in de hoofdstad rustig is, zijn de tijdingen uit de provincien over het algemeen niet voordeelig. De voorstanders der constitutie van 1812 vinden in de zuidelijke gewesten veel bijval, en de beweging strekt zich van Cadix tot Corunna en Vigo uit. Men verzekerde dat de generaal *Moriilo*, kapitein-generaal van Gallicien, aan boord van een Fransch vaartuig de vlugt had moeten nemen.

» Het is nog niet bekend welke de uitwerking is geweest van het manifest van het nieuw ministerie in Katalonien, doch men verwacht aldaar eenen hevigen tegenstand, vooral indien het waar is, dat aan te Tortosa eene centrale junta van de drie provincien Katalonien, Valencia en Arragon wil vestigen. Het gouvernement schijnt op verdeeldheid onder zijne vijanden te rekenen.

» De karlistische benden, ofschoon van de zijde van Arragon hevig vervolgd, zijn in Katalonien zeer toegenomen. Zij zijn van eene vrij groote uitgestrektheid volkomen meester, en het is te vreezen, dat hunne vereeniging met de Navarresen aan hunne bewegingen nog meerdere uitbreiding zal geven. Estramadura is rustig.

» In deze dreigende omstandigheden ziet men met bezorgdheid het besluit van het Fransch gouvernement te gemoet; aller oogen zijn daarop gevestigd. Maar hoezeer de toestand van Spanje de aandacht van het bestuur ten ernstigste bezig houdt, kunnen wij nog niet zeggen, of er eenig besluit is genomen."

De gewone berigten van de grenzen bevestigen, dat de karlisten den 6den dezer de positie, die zij in den omtrek van Bilbao hadden ingenomen, hebben ontruimd, en dat daarop den volgenden dag een gedeelte van het reserve-korps, onder aanvoering van den generaal *Espeleta*, die stad heeft bezet.

In een bijzonder berigt schrijft men uit Bayonne van den 10den, » Men zeide hier gisteren avond dat een courrier van Madrid te Olazen het berigt had overgebragt, dat het nieuw ministerie was gevallen en door een ander vervangen, dat uit de HH. *Argoelles*, *Alcala Galiano*, *Isturez*, den markies *de las Navas* en den graaf *Almodovar* was zamengesteld.

» Heden verzekert men dat die tijding door een ander courrier bevestigd is, en dat daarenboven de constitutie van 1812 den 6den dezer te Madrid plegtig werd afgekondigd. Volgens eene andere lezing echter zoude de zaak zich bepalen tot eene stellige belofte van de koningin-regentes, om de cortes, ter beraadslaging over eene constitutie, bijeen te roepen.

» Van het tooneel van den oorlog vernemt men niets belangrijks. Het hoofdkwartier der karlisten was den 5den nog te Muriesa gevestigd, en men wil dat *Cordova* te Logrono ziek lag.

» Van eene andere zijde meldt men, dat de christinos zich den 7den met 12,000 man en eenige kavallerie naar Los Arcos begeven hebben, waar de karlisten hunne vorige positie bezetteden.

» Het transport der Engelsche hulptroepen van Santander en St. Sebastiaan naar Portugalette, moet door Engelsche en Fransche oorlogschepen, onder hunne nationale vlag, hebben plaats gehad.

» De Fransche vrijwilligers die te Urdos vereenigd zijn, hebben zoo even last bekomen, om Spanje, langs Jaca, binnen te trekken. Zij zijn 800 man sterk."

» P.S. Men wil dat de heer *Alcalo Galiano* niet tot het nieuw ministerie behoort, doch dat de heer *Garcia Herreros* daarin een plaats bekleedt.

— Men wil dat het koninklijk gezin eerstdaags naar het kasteel van Eu zal vertrekken, om aldaar eenige dagen door te brengen.

— Heden (14 *September*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. koot 107,35; op tijd 107,40; 3 pCt. kontant 79,80; op tijd 79,90; Nap. rest. kont. 97,80; op tijd 97,90; Sp. *Geschuld* 31; perpet. pCt. 30 ⅜; 3 pCt 19¼; Cortes 30; Coup. 16¼; Uitgest. 12¼.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 17den September.

Met den 15 dezer is het reserve-bataillon der 10de afdeeling infanterie, gestationeerd te Axel, Neuzen, Hulst en Sas-van-Gent, afgelost geworden door het reserve-bataillon der 2de afdeeling, 't welk op de forten Lillo en Liefkenshoek lag, zijnde deze bataillons onderling van garnizoen verwisseld.

— De heer majoor *Knoll*, laatstelijk kommandant van het 1ste bataillon der 1ste afdeeling Noord-Brabandsche schutterij, is benoemd tot kommandant van het reserve-bataillon der 17de afdeeling, ter vervanging van wijlen den majoor *Legler*, die op den 4den dezer te Axel is overleden.

— Sedert vele maanden ontving de gas-verlichting te Amsterdam eene groote uitbreiding, ten gevolge waarvan langs de voornaamste en meestbezochte grachten en straten aldaar de gaspijpen werden gelegd, en de verlichting meer en meer veld won. Men verzekert dat in de Nieuwezijds-kapel, eene kerk der hervormden, eene proeve van verlichting door gas verlang zal genomen worden, waartoe de noodige verordeningen gegeven en de werkzaamheden bereids aangevangen zijn.

— Op de binnenplaats van het nieuwe Stads Weeshuis te Leeuwarden is op den 9den dezer eene gedenkzuil ingewijd, ter nagedachtenis van *Jacobus Martinus Baljee*, aldaar geboren den 9den September 1752, die, na van Julij 1762 tot in April 1772 in dat gesticht verplegd te zijn, tot den rang is opgeklommen van raad van Nederlandsch-Indië en burgemeester van Batavia, waar hij den 10den Februarij 1825 overleed, en geene gelegenheid heeft laten voorbijgaan, om zijne erkentelijkheid voor de in genoemd huis genoten opvoeding, door ombekrompene weldadigheid, te bewijzen, die zich ook tot de overige behoeftige inwoners zijner vaderstad uitstrekten.

— In de Javasche Couranten tot den 9den Mei vindt men het volgende:

»Onder de maatregelen tot uitbreiding der rijst-kultuur op Java behoort eene afleiding van water uit het meer Danoe, in de residentie Bantam, ten einde de alsdan droog vallende gronden tot rijstvelden aan te leggen. Dit vrij aanzienlijk binnenlandsch meer, hetwelk niet minder dan 6 palen lang is, ligt in het distrikt

Tjiomas, regentschap Serang, in een zeer uitgestrekt dal, en wordt gevormd, ten zuiden, door den Karang of zoogenaamden Bantamschenberg, ten westen door den berg Parekassan, en voorts door een bergketen, tot het Anjersch gebergte behoorende. Men veronderstelt dat het meer vroeger eene vulkaan was. Het water ontlast zich slechts langs een door de natuur gevormd kanaal, de Passang Tasang genaamd, en loopt, op eenen afstand van acht palen, Bewesten Anjer, in zee. Vele zware steenen en groote steengroepen, over welke het afvloeijend water zich minstens 40 voeten hoogte neder stort, moeten worden weggeruimd, om den stand van het water in het meer zoodanig te verminderen, dat de romdom liggende moerassen tot den rijstbouw kunnen worden dienstbaar gemaakt; rekenende men, dat op deze wijze ongeveer acht honderd jonken sawa zullen verkregen worden. Met dit belangrijk werk is dezer dagen een aanvang gemaakt en men stelt zich daarvan de beste gevolgen voor.

Voorts behelzen de Javasche berigten weder een aantal benoemingen door den gouverneur-generaal, ad interim, gedaan, alsmede een berigt uit Menado van den 4den Maart, waarbij gemeld wordt, dat de schooner *Augusta*, behoorende aan de heeren *Deighton en Comp.* op eene reis van Kema naar Ternate omgeslagen en gezonken is; twee man der equipage en eene Javasche vrouw hadden daarbij het leven verlooren.

— Volgens een berigt uit Toulon van den 9den September, had men aldaar berigt ontvangen, dat op het Fransch smaldeel, 't welk het Portugeesch legioen naar Spanje heeft overgebragt en dat sedert voor de Balearische eilanden ten anker lag, de cholera is uitgebroken. Een der schepen, *le Triton*, had 26 man van zijne equipage verloren. Deze omstandigheid werd te meer betreurd, daar gemeld smaldeel andere Fransche troepen naar Algiers zou hebben moeten overbrengen, en zulks met deze schepen nu niet wel doenlijk is.

— Het Fransche gouvernement verleent aan de verschillende schouwburgen te Parijs de volgende onderstands-sommen. De groote Fransche opera (*Académie royale de musique*) ontvangt in het gebeel 690,000 francs; de Italiaansche opera 71,200 francs; de Opera comique 186,000 francs; het Théatre Français 206,000 francs; de pensioenen bedragen nog bovendien 39,000 francs.

— Men schrijft uit Munchen, dat aldaar uit Petersburg ten behoeve der nieuwe sterrewacht eene bestelling is ontvangen voor twee groote instrumenten, ter waarde van 22,000 roebels, voorts voor een grooten verrekijker voor 70,000 roebels en voor een fraaijen heliometer voor 28,500 roebels.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 14den September.

Volgens berigt uit Petersburg heeft de jeugdige Kroonprins op den 18den der vorige maand de viering van het honderdjarig bestaan der laatstaangelegde geschutgieterij daar ter stede bijgewoond. Na eene bij die gelegenheid gehouden godsdienstoefening zijn in het arsenaal, in bijzijn van den Prins, verschillende voorwerpen, onder andere eenige stukken zwaar geschut, gegoten. In den avond was het gebouw smaakvol verlicht.

In de mijndistrikten van Koljwanowoszkressenski, gelijk ook in die van Petropawlofsk, zijn in de laatste tijden onderscheidene goud- en zilverlagen ontdekt.

— Men meldt uit Breslau van den 8sten September, dat op dien dag de keizer van Rusland en de grootvorst *Michael*, vervolgens de keizerin van Rusland met den grootvorst *Konstantijn* en de grootvorstin *Olga*, alsmede de kroonprins van Pruissen, en des avonds de koning en de koningin van Pruissen en vele andere hooge personaadjen die stad zijn gepasseerd, den weg nemende naar Kalisch. Overal buiten en binnen Breslau waren eerebogen en zuilen opgerigt, en waren de gebouwen, zelfs kerk- en torenspitsen, luisterrijk geïllumineerd.

Omtrent de groote wapenoefeningen, welke door de vereenigde 5de en 6de Pruissische leger-korpsen op den 7den September zouden worden uitgevoerd, heeft men nog geene bijzonderheden. Den 6den hebben gemelde troepen zich daarvoor in den omtrek van Konradswaldau vereenigd en des nachts bij genoemde plaats gebivouacqueerd. Den volgenden ochtend zou de geheele magt, die uit 53 bataillons infanteria, 56 eskadrons kavallerie en 24 batterijen artillerie bestaat, en meer dan 50,000 man sterk is, reeds vroegtijdig in het gevecht komen.

Uit Kalisch schrijft men, dat de strenge politie-maatregelen, die gedurende het verblijf des Russischen keizers aldaar verordend waren, op zijne eigen begeerte merkelijk zijn verzacht geworden, en dat hij meermalen te voet en alleen door zijnen adjudant vergezeld de nieuwe gebouwen en voorbereidselen tot de feesten in oogenschouw nam.

Te Berlijn heeft men een gedenkpenning op de gemeenschappelijke wapenoefeningen der Russische en Pruissische troepen geslagen. Die penning stelt twee naast elkander staande krijgslieden voor, waarvan de een Oud-Duitsche en de ander de Oud-Noordsche kleedij draagt, en die, tot gemeenschappelijke verdediging vereenigd, elkander broederlijk de hand reiken.

— Uit Leipzig wordt gemeld dat aldaar een der leden van de in die stad gevestigde commissie voor den ijzeren spoorweg tusschen Leipzig en Dresden, Dr. *Crusius*, teruggekomen is van zijne reize naar België en Engeland, ondernomen met inzigt om de aldaar aangelegd wordende spoorwegen te leeren kennen en eene overeenkomst te treffen met een' ingenieur voor de leiding van het werk. Er zou alsnu binnen weinige dagen een begin met het aanleggen van den weg worden gemaakt, waarvan de kosten op 2,000,000 daalders geschat zijn.

— Van de Italiaansche grenzen wordt geschreven, dat de reden van het tot heden zonder gevolg blijven van het ontwerpen huwelijk tusschen den Prins van Syracusa en eene der dochters van den Koning der Franschen, aan de spanning lag die tegenwoordig tusschen het Napelsche en Fransche hof heerscht, en wel tot het opontbod van den Franschen gezant te Napels konde leiden. Deze laatste beklaagde zich onder anderen bijzonder over de hevige en gedurige uitvallen van de dagbladen in Napels tegen den julij-troon en den tegenwoordigen staat van zaken in Frankrijk, en beweert dat de Napelsche regering, aangezien de bestaande censuur, voor konde komen dat dergelijke uitvallen plaats vonden. Of de zending van den vice-admiraal *de Rigny* met deze aangelegenheid in verband stond was niet zeker bekend.

166ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

EERSTE KLASSE.

5de Trekking: Geene.
6de —— N°. 8557, *f* 1000; N°. 641, en premie van *f* 2000.

Graanmarkt te Amsterdam.

WOENSDAG, *den 16den September.*

TARWE. — Als vroeger aan gebruikers verkocht: 132 ℔ witbonte Pools. *f* 210; - 127 Roode; puike dito *f* 158; - 126 geringe Rost. *f* 145; - 129 Mecklenburg. *f* 154; - 127 Vriess. *f* 150; - 129 goede O. Rost. *f* 162.

ROGGE. — In eenen doen: 125 ℔ N. Overijssels. *f* 134; - 124 jarige dito *f* 132.

GARST. — Traag: 113 ℔ Wismar *f* 108; - 111 Deensche *f* 102; - 105 N. Oldammer winter *f* 100.

HAVER. — Stil: 73 ℔ Dikke *f* 75.

Beursprys der Effecten, te Amsterdam.

WOENSDAG, den 16den September

	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4en N.
NEDERLAND.				
Werk. Schuld	2½	54 1/16	54 3/16	54 1/16
dito dito	5	101 9/16	101 3/8	101 9/16
Uitgestel. dito.		1 5/32		
Kansbill. dito.		23 11/16	23¾	23⅝
Amort. Synd.	4½	93⅝		
Dito dito.	3½	78		
Schatkistbill.	4			
Hand.-Maats.	4½	108½		
Nieuwe Dito.	4½	101½		
FRANKRIJK.				
Ins. Grootb..	3			
ENGELAND.				
Dito p. 12 Aug.	3			
SPANJE.				
Per. fl. E. Ams.	5	30⅝	30⅜	30⅜
Dito *f* 1000.	3	18 11/16	19⅛	18⅜
Fransche Uitg.		12 7/16	12 7/16	12½
Cert. B. Lond.	5	26¾	27¼	27
Engelsch. Uitg.				
PORTUGAL.				
Obl. te Lond.	5			
Dito dito	3			
NAPELS.				
Certific. *L&B.*	5			
Dito *Falc.&C.*	5	92		
Leen. Lond. *R.*	5			
RUSLAND.				
Obl. *Hope* 1798	5	103½	104	

	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4en N.
Dito 18 25/50	5	104⅜		
Cert. dito 18 31/50	5	98⅝	99	98⅝
Obl. te Lond.	5			
Cert. te Hamb.	5	99¼		
Ins. in Assig	5			
Certific. ditto	6			
POLEN.				
Aand. L. fl. 500		148		
PRUISSEN.				
Dito dito R. 50.		104⅝		
Neg. L. 1830.	4			
OOSTENRIJK.				
Aand. L. *f* 100.				
Dito dito 250.	4			
Metalliek.	5	99⅜		
Dito L. gen.	5			
Dito.	2½	54½		
Obl. *Goll&C.*	5			
Dito.	4			
Cert Stadsb.	2½			
Ween. B. act.	3			
N. Ween. Aand.		692		
DENEMARKEN.				
Leen. te Lond.	3			
BELGIEN.				
Dito *Hottch.*	5	85⅞	86	
Russ. Fa. Aand.				
500 Fr.	*f*			

*** Bij Burgerlieden van den Hervormden Godsdienst, wonende in een aangenaam gelegen Dorp, nabij *'s Hertogenbosch*, verlangt men op billijke Conditie in de KOST, enz., een of twee JONGE LIEDEN, niet boven de 15 jaren oud, of wel eene JUFVROUW of WEDUWE zonder Kinderen; — ter bevordering van Schoolonderwijs vindt men voor JONGE LIEDEN hier eene schoone gelegenheid.

Adres onder Letter W. bij de Boekhandelaars H. PALIER en ZOON, te *'s Bosch*. — Brieven *franco*.

*** Bij *J. C. SEPP & ZOON*, Boekhandelaars te Amsterdam, is te bekomen en alom verzonden: I. DE GRAAUWE MAN, een Volksboek door HENDRIK STILLING, 2e en 3e Stukje, prijs *f* 1,20. Deze Stukjes zijn, vooral in de tegenwoordige dagen, van veel belang om te lezen; het 4e, 5e en 6e Stukje, waarmede het eerste Deel zal kompleet zijn, zullen in de volgende maand verzonden worden. — II. PROEVE EENER KERKELIJKE STATISTIEK DER NEDERLANDEN; behelzende van iedere Provincie in het bijzonder, de opgave van het getal der Protestantsche Gemeenten, Leden, enz. Prijs . . . . 80 Cents

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.